

Statens vegvesen

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Forslag om fritak fra krav om medbringelse av kjetting på traktor og motorredskap, samt forslag om nytt oppsett av forskrift om bruk av kjøretøy § 1–4

Høring om forslag til endringer i:

- *Forskrift 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy § 1–4*

Statens vegvesen

9. juli 2024

1 Innledning

Statens vegvesen foreslår endringer i forskrift om bruk av kjøretøy § 1–4.

§ 1–4 inneholder en rekke krav til hjul, dekk og kjetting. Paragrafen er lang og uoversiktlig, så for å lette lesingen og gjøre det enklere å finne frem til ulike temaene, foreslår vi derfor en helt ny utforming av den. Av materielle endringer foreslår vi å frita traktor og motorredskap fra plikten til å medbringe kjetting i vintersesongen. I tillegg foreslås å rette opp en mindre feil i kjettingperioden ved at det i dag er plikt til å medbringe kjettinger én dag lenger enn det faktisk er tillatt å bruke disse.

2. Gjeldende regelverk

§ 1–4. Hjul

1. For kjøretøy som har hjul og er konstruert for fart over 30 km/t, gjelder følgende:

- a. Dekk på bil, motorsykkkel, moped, traktor, motorredskap, tilhenger og tilhengerredskap skal ha mønsterdybde minst 1,6 mm.

Dekk på kjøretøy som nevnt i første ledd skal likevel ha mønsterdybde minst 3 mm i tiden fra og med 1. november til og med første søndag etter 2. påskedag. I tilsvarende periode skal dekk på kjøretøy med tillatt totalvekt over 3 500 kg ha mønsterdybde minst 5 mm. I Nordland, Troms og Finnmark gjelder kravene til mønsterdybde fra og med 16. oktober til og med 30. april. Kravet i annet punktum gjelder likevel ikke bobil med tillatt totalvekt ikke over 7 500 kg.

Mønsterdybde måles i hovedrillene i de midterste $\frac{3}{4}$ av slitebanens bredde og rundt dekkets omkrets, bortsett fra der det er plassert slitasjevarslere.

- b. Hjul på samme aksel skal ha dekk med tilnærmet samme egenskaper.
 - c. Hjulene må være i tilstrekkelig statisk og dynamisk balanse.
2. Kjøretøy må ikke brukes uten at det er sikret tilstrekkelig veggrep i forhold til føret, om nødvendig ved bruk av vinterdekk med eller uten pigger, kjetting eller liknende. Vinterdekk er dekk som av produsenten eller regummieringsvirksomheten er merket med «Mud and snow» (M+S, MS, M&S, M–S) eller «3 peak mountain snowflake» (3PMSF/alpesymbolet). Bare vinterdekk tillates brukt med pigger, med unntak av dekk til motorsykkkel og traktor.

Bil med tillatt totalvekt over 3 500 kg, med unntak av bobil med tillatt totalvekt ikke over 7 500 kg, skal under kjøring på offentlig veg fra og med den 15. november til og med den 31. mars ha følgende dekkutrustning:

- vinterdekk av typen «3 peak mountain snowflake» på drivaksler og fremre styreaksler, dog slik at det tillates bruk av vinterdekk av typen «Mud and snow» for sesongen 2019/2020,
- vinterdekk av typen «Mud and snow» eller «3 peak mountain snowflake» på øvrige aksler.

Statens vegvesen kan gjøre unntak fra dette kravet dersom særlig tungtveiende grunner gjør seg gjeldende.

Tilhenger til bil med tillatt totalvekt over 3 500 kg skal ha vinterdekk av typen «Mud and snow» eller «3 peak mountain snowflake» på alle aksler under kjøring på offentlig veg fra og med den 15.

november til og med den 31. mars. Statens vegvesen kan gjøre unntak fra dette kravet dersom særlig tungtveiende grunner gjør seg gjeldende.

Kjøretøy som er 30 år eller eldre og som ikke brukes i kommersiell transport, kjøretøy som brukes i anleggsarbeid og til og fra slike anlegg, mobilkraner, og kjøretøy i forsvarrets tjeneste som hovedsakelig kjører i terreng, unntas fra kravene i annet og tredje ledd.

I kjøretøy med tillatt totalvekt over 3 500 kg skal det, hvis det kan ventes kjøring på offentlig veg som er snø- eller isdekket, og i alle fall i tiden fra og med 1. november til og med mandag etter 2. påskedag, medføres kjetting som er tilpasset kjøretøyets hjul og som er slik at det alltid er kontakt mellom kjetting og vegbane. Kjettingen skal være laget av metall/stål, være egnet for føreforholdet og tåle den påkjenning den blir utsatt for ved kjøring på vinterføre. I Nordland, Troms og Finnmark er tilsvarende periode fra og med 16. oktober til og med 30. april. Dette gjelder likevel ikke bil med tillatt totalvekt mellom 3 500 kg og 7 500 kg. For traktor gjelder kravet om å ha med kjettinger kun når det er forventet kjøring på veg som er snø- eller isdekket.

Antall kjettinger som skal medføres etter femte ledd:

- a. I motorvogn med tillatt totalvekt over 3 500 kg skal det medføres minst tre kjettinger, hvorav en er tilpasset motorvognens forhjul og to er tilpasset drivhjul.
 - b. I vogntog bestående av motorvogn og tilhenger hvor begge kjøretøyene har tillatt totalvekt over 3 500 kg, skal det medføres minst sju kjettinger dersom motorvognen har tvillinghjul på drivakselen. En kjetting skal være tilpasset motorvognens forhjul, fire kjettinger skal være tilpasset motorvognens drivhjul og to skal være tilpasset tilhengerens hjul. Dersom motorvognen har enkle hjul på drivaksel eller det nyttes dobbeltkjetting, er fem kjettinger tilstrekkelig, hvorav to er tilpasset motorvognens drivaksel.
 - c. I motorvogn som er utstyrt med automatisk opererte kjettingslynger for drivhjulene («on spot») erstatter dette to kjettinger i de tilfellene motorvognen har tvillinghjul på drivakselen.
3. Piggdekk eller kjetting må ikke brukes i tiden fra og med første mandag etter 2. påskedag til og med 31. oktober om ikke føreforholdene gjør det nødvendig. I Nordland, Troms og Finnmark er tilsvarende periode fra og med 1. mai til og med 15. oktober. Statens vegvesen kan gjøre unntak fra dette forbudet.
- 4.
- a. Dersom motorsykkkel, bil med tillatt totalvekt ikke over 3 500 kg eller tilhenger/tilhengerredskap som er konstruert for fart over 50 km/t og som har driftsbrems utstyres med piggdekk, skal kjøretøyet ha piggdekk på alle hjul.

Bil som nevnt i foregående ledd kan likevel ha piggdekk på én aksel og kjetting ellers.
 - b. Dersom bil med tillatt totalvekt over 3 500 kg utstyres med piggdekk, skal den ha piggdekk på hjul som sitter på samme aksel. Det samme gjelder traktor/motorredskap som er konstruert for fart over 50 km/t.
 - c. Det er tilstrekkelig at bare ett hjul i tvillingmontering har piggdekk så langt fram piggdekkene plasseres symmetrisk om kjøretøyets lengdeakse.
 - d. På kjøretøyet skal det være tilnærmet like mange pigger i alle piggdekk.

- e. Reservehjul må bare brukes når det oppfyller de krav som gjelder kjøretøyets øvrige hjul. Ved tilfeldig skade på et dekk kan det likevel kortvarig brukes piggdekk på sommerføre eller sommerdekk på vinterføre. I slikt tilfelle kan ulike dekktyper blandes.

På personbil er plass-sparende eller lett reservehjul tillatt. Dekket eller felgen må være merket med høyeste fart. Bruken må være beskrevet i anvisning som følger hjulet eller er tatt inn i bilens instruksjonsbok. Hjulet må bare nyttes under nødvendig transport til nærmeste reparasjonssted.

5. Kjøretøy må ikke volde uforholdsmessig skade på vegbanen.

2 Om forslaget

2.1. Ny utforming av § 1–4

Se vedlegg 2 for forslag. Vi har omstrukturert bestemmelsen og gitt hvert ledd en overskrift. Dette slik at det skal være enklere å finne frem til det temaet man er ute etter. Vi viser til forslaget og vil ikke gå nærmere inn på dette i høringsnotatet.

2.2. Oppretting av en mindre feil i periode som kjetting skal medbringes

I gjeldende bestemmelse stilles det krav om at: (vår utheving i **fet skrift**) *«I kjøretøy med tillatt totalvekt over 3 500 kg skal det, hvis det kan ventes kjøring på offentlig veg som er snø- eller isdekket, og i alle fall i tiden fra og med 1. november til og med mandag etter 2. påskedag, medføres kjetting [...].»*

Plikten til å medbringe kjetting *«til og med mandag etter 2. påskedag»* gir ikke mening når man ser dette i sammenheng med bestemmelsen som slår fast at det er forbudt å bruke piggdekk og kjetting *«i tiden fra og med første mandag etter 2. påskedag»*. Vi foreslår derfor å korte ned perioden som kjetting skal medbringes med én dag slik at det blir *«til og med søndag etter 2. påskedag»*. Dermed blir det samsvar mellom pliktperiode og forbudsperiode.

Forslaget er tatt inn i femte ledd nr. 2 første punktum i vedlagte forslag til ny § 1–4.

Vi understreker for ordens skyld at for Nord-Norge gjelder en lengre periode for medbringelse av kjetting, og tilsvarende en kortere forbudsperiode for bruk av piggdekk og kjetting. Her foreslås det ingen endringer da det i dag ikke er noen feil i forskriften.

2.3. Forslag om fritak for medbringelse av kjetting for traktor og motorredskap

Kravet til medbringelse av kjetting gjelder for alle kjøretøy med tillatt totalvekt over 3 500 kg, med unntak av bobil med tillatt totalvekt over 3 500 kg og opp til og med 7 500 kg. Kravet til å medbringe kjetting gjelder ubetinget, altså uavhengig av vær og føre, i en nærmere definert vinterperiode. Utenom denne perioden skal kjetting medbringes *«hvis det kan ventes kjøring på offentlig veg som er snø- eller isdekket»*. For traktor ble det med virkning fra 7. november 2019 gjort en lemping i kravet slik at det kun gjelder når det er forventet kjøring på veg som er snø- eller isdekket. I vedlagte forslag er kjettingreglene inntatt i femte ledd.

Det er et ønske fra Maskinentreprenørenes forbund («MEF») om å lempe på kravet også for hjullaster, hjulgravemaskin og veghøvel. Dette er kjøretøy som faller inn i gruppen «motorredskap». Argumentene som er fremsatt er følgende: (ordrett gjengitt fra e-post fra MEF til Samferdselsdepartementet 4. januar 2023)

- Det er ikke praktisk mulig for en sjåfør å legge opp kjetting selv – de veier alt for mye til at det er gjennomførbart. Altså helt unødig å oppbevare disse på kjøretøyet.
- Det er ikke noe sted på hjullastere og liknende å oppbevare disse kjettingene. Kjøretøyet er helt glatt, og sveiser man på oppheng for kjettingen vil man risikere at kjøretøyet ikke vil bli godkjent ved neste periodiske kontroll.
- Disse maskinene går ofte på veier med greit føre slik som traktor, og det er like upraktisk å få med kjettinger på disse maskinene som på en traktor. Det ikke bedre plass i hytta på disse maskinene enn på traktor, og det er heller ikke plass til å henge fra seg kjettinger på utsiden. Spesielt gjelder dette for nye og moderne maskiner.
- Det skal selvsagt brukes kjetting når det er behov for det. Det må maskinfører vurdere og sikre at er i bruk når føret/oppgavene tilsier behov for å legge opp det.

Det ble etter dette, 8. mars 2023, avholdt et møte mellom Samferdselsdepartementet, MEF og Statens vegvesen. I etterkant av dette ble Samferdselsdepartementet og Statens vegvesen enige om at Statens vegvesen skulle se på mulige løsninger for disse kjøretøyene.

2.3.1 Statens vegvesens vurdering

Statens vegvesen tar til etterretning de argumentene som legges frem om vanskeligheter med så vel å medbringe kjetting, som å legge de på ute i felt. Det er ikke så mange alternative løsninger når vi skal vurdere lempinger i regelverket, så det vi foreslår er at både traktor og motorredskap fritas kravet om å medbringe kjetting. Vi foreslår at dette skal gjelde fra og med kommende vintersesong (2024/2025).

Det er imidlertid i denne sammenheng svært viktig å huske på den grunnleggende regelen om alltid å være skodd etter forholdene. Denne fremkommer i første ledd nr. 1 i vedlagte forslag: *«Kjøretøy må ikke brukes uten at det er sikret tilstrekkelig veggrep i forhold til føret, om nødvendig ved bruk av vinterdekk med eller uten pigger, kjetting eller liknende.»*

Regelen om å være skodd etter forholdene representerer et svært viktig trafiksikkerhesprinsipp, og er derfor en regel som vi ikke kan lempe på. Vi bemerker for ordens skyld at MEF på ingen måte har bedt om en lemping på *dette* kravet. Denne regelen betyr derfor at eier og fører av traktor og motorredskap må finne en praktisk løsning som sikrer at kjøretøyet har den nødvendige utrustningen for det føret det vil kunne møte. Statens vegvesen legger oss ikke bort i hvordan dette løses, men vi vil naturligvis fortsette vårt omfattende kontrollfokus på utrustning av kjøretøy på vinterføre.

Statens vegvesen vil i denne forbindelse minne om de tekniske kravene til piggdekk for traktor og motorredskap. Disse fremkommer i kjøretøyforskriften § 13–6 nr. 1 og 2:

1. Traktor og motorredskap skal ha luftfylte dekk eller dekk med tilsvarende egenskaper godkjent av Statens vegvesen. Piggdekk er i alle tilfelle godkjenningspliktig.

Godkjenningsplikten anses oppfylt dersom slike dekk er i overensstemmelse med disse bestemmelser.

2. For pigging av dekk til traktor og motorredskap gjelder følgende:
 - a. Det gjennomsnittlige overheng på nypigget dekk – før det tas i bruk – må ikke overstige 1,7 mm.
 - b. Største tillatte overheng for en enkelt pigg er 2,0 mm.
 - c. Største tillatte antall pigger er 0,5 pigger pr. cm av rulleomkretsen.
 - d. Rørpigger, rallypigger, skrålpite eller spisse pigger eller tilsvarende er ikke tillatt.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vil ikke ha nevneverdige økonomiske og administrative konsekvenser.

4 Høringsfrist

Høringsfristen er **18. august 2024**. Se nærmere informasjon i dokumentet «Informasjon om høring».

5 Forslag til forskriftsendringer

Dette følger i vedlegg 2.